

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/22-01/57

URBROJ: 65-22-07

Zagreb, 9. rujna 2022.

Hs**NP*022-02/22-01/57*65-22-07**Hs

P.Z. br. 308

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 8. rujna 2022. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića i državne tajnike Dragana Jelića i Ivana Vidiša.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-01/81
URBROJ: 50301-05/27-22-11

Zagreb, 8. rujna 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića i državne tajnike Dragana Jelića i Ivana Vidiša.

The seal is circular with the text "REPUBLIKA HRVATSKA" at the top and "VLADA ZAGREB REPUBLIKE HRVATSKE" at the bottom. In the center is the coat of arms of Croatia. The number "3" is printed above the coat of arms. To the right of the seal, the text "PREDSJEDNIK" is printed, and below it, "Mr. sc. Andrej Plenković" is written with a signature line extending to the right.

3
PREDSJEDNIK
Mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU**

Zagreb, rujan 2022.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Članak 1.

U Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19. i 84/21.), u članku 9. stavku 1. točki 7. riječi: „prema Zakona o poticanju zapošljavanja“ zamjenjuju se riječima: „prema propisu koji uređuje tržište rada“.

Članak 2.

U članku 10. točki 1. riječi: „i trgovci pojedinci“ brišu se.

Članak 3.

Iza članka 74. dodaju se članci 74.a i 74.b koji glase:

„Članak 74.a

(1) Udovica, odnosno udovac, koji je korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine i ispunjava uvjete za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu prema ovome Zakonu ili drugom posebnom propisu, može, iznimno od članka 98. ovoga Zakona, koristiti i dio obiteljske mirovine.

(2) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka dio obiteljske mirovine uz starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu može se isplaćivati pod sljedećim uvjetima:

1. ako je jedini korisnik obiteljske mirovine
2. ako je navršio 65 godina života i
3. ako mu ukupna svota mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj ne prelazi iznos od 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

(3) Dio obiteljske mirovine određuje se u iznosu od 27 % od pripadajuće svote obiteljske mirovine određene za jednog člana obitelji.

(4) Ako je dio obiteljske mirovine određen prema stavku 3. ovoga članka niži od iznosa tri aktualne vrijednosti mirovine, isplaćivat će se iznos od tri aktualne vrijednosti mirovine, ali ne više od 50 % pripadajuće svote obiteljske mirovine.

(5) Ako zbrojene mirovine iz stavka 2. točke 3. i stavka 3. ovoga članka iznose više od 80 aktualnih vrijednosti mirovine, dio obiteljske mirovine isplaćivat će se u visini razlike do 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

(6) Ako je korisniku iz stavka 1. ovoga članka obiteljska mirovina određena u visini najniže, odnosno najviše mirovine, dio obiteljske mirovine iz stavka 3. ovoga članka određuje se od najniže, odnosno najviše mirovine, pod uvjetima i na način propisanim ovim člankom.

(7) Iznimno od odredbe stavka 2. točke 1. ovoga članka, kada je preostalim članovima obitelji umrlog osiguranika obiteljska mirovina priznata zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad, ili djetetu sa statusom osobe s invaliditetom na temelju članka 69. stavka 5. ovoga Zakona, korisnik iz stavka 1. ovoga članka može ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine ako ispunjava uvjete propisane stavkom 2. točkama 2. i 3. ovoga članka i ako nema drugih članova obitelji koji pravo na obiteljsku mirovinu koriste po drugim osnovama.

(8) Na određivanje dijela obiteljske mirovine ostvarene prema stavku 7. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe stavaka 3. do 6. ovoga članka.

Članak 74.b

(1) Korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine iz članka 74.a ovoga Zakona ima pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta za stjecanje toga prava.

(2) Korisniku obiteljske mirovine koji nije ostvario pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine odredit će se u skladu sa stavkom 1. ovoga članka nakon stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

(3) Iznimno od odredbi stavaka 1. i 2. ovoga članka korisniku starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine iz članka 74.a stavka 7. ovoga Zakona, dio obiteljske mirovine određuje se od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva, a preostalim članovima obitelji određuje se obiteljska mirovina primjenom mirovinskog faktora iz članka 87. stavka 1. točke 13., odnosno članka 87. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona.“.

Članak 4.

U članku 75. stavku 3. iza riječi: „mirovinu“ dodaju se riječi: „te korištenju dijela obiteljske mirovine“.

Članak 5.

U članku 75.a ispred stavka 1. stavlja se oznaka stavka: „(1)“.

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„(2) Osoba iz članka 22.a stavka 1. točke 1. ovoga Zakona može ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine pod uvjetima i na način propisan člancima 74.a i 74.b ovoga Zakona.“.

Članak 6.

U članku 82. stavku 1. iza riječi: „na temelju“ dodaje se riječ: „isplaćenih“.

Članak 7.

U članku 85. stavku 3. broj: „0,34“ zamjenjuje se brojem: „0,45“.

Članak 8.

U članku 87. stavku 1. točki 3. iza riječi: „ovlaštenih službenih osoba“ stavlja se zarez i dodaju riječi: „prijasnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja“, a iza riječi: „razminiranja“ dodaju se riječi: „ili propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca,“

U točki 4. iza riječi: „ovlaštenih službenih osoba“ stavlja se zarez i dodaju riječi: „prijasnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja“, a iza riječi: „razminiranja“ dodaju se riječi: „ili propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca,“.

Točka 13. mijenja se i glasi:

„13) obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo udovici, odnosno udovcu i djeci osiguranika, ili samo roditeljima, ili braći, sestrama i drugoj djeci bez roditelja uzetoj na uzdržavanje, i to ako mirovinu koristi:

- jedan član obitelji	0,77
- dva člana obitelji	0,88
- tri člana obitelji	1,0
- četiri i više članova obitelji	1,1“.

U stavku 2. broj: „1,0“ zamjenjuje se brojem: „1,1“, a broj: „0,9“ zamjenjuje se brojem: „1,0“.

U stavku 3. broj: „1,0“ zamjenjuje se brojem: „1,1“.

Iza stavka 5. dodaje se stavak 6. koji glasi:

„(6) Odredba stavka 1. točke 13. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje na korisnike obiteljske mirovine koji pravo na obiteljsku mirovinu ostvaruju prema propisu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, ako je to za njih povoljnije.“.

Članak 9.

Iza članka 87. dodaje se članak 87.a koji glasi:

„Članak 87.a

„(1) Ako pravo na obiteljsku mirovinu imaju samo djeca umrlog osiguranika, a udovica, odnosno udovac je nositelj prava jer obavlja roditeljske dužnosti prema djeci umrlog osiguranika, ili obiteljsku mirovinu koristi uz djecu umrlog osiguranika prema članku 67. stavku 1. točki 3. ovoga Zakona ili drugom posebnom propisu, obiteljska mirovina za vrijeme korištenja po tim osnovama ne podliježe ovrsi niti može biti predmet osiguranja.

(2) U slučaju ako pravo na obiteljsku mirovinu uz članove obitelji iz stavka 1. ovoga članka ostvaruju i roditelji prema članku 74. stavcima 2. i 3. ovoga Zakona ili drugom posebnom propisu, a roditelji umrlog osiguranika žive odvojeno, dio obiteljske mirovine iz stavka 1. ovoga članka ne podliježe ovrsi niti može biti predmet osiguranja.“

Članak 10.

U članku 90. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Najniža mirovina određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini 103 % aktualne vrijednosti mirovine na dan određivanja mirovine.“

Članak 11.

U članku 99. stavku 3. točki 7. riječi: „propisima o poticanju zapošljavanja“ zamjenjuju se riječima: „propisu koji uređuje tržište rada“.

U točkama 9. i 10. iza riječi: „ovlaštenih službenih osoba“ stavlja se zarez i dodaju riječi: „prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja“, a iza riječi: „razminiranja“ dodaju se riječi: „ili propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca“.

U točki 12. iza riječi: „mirovine“ dodaju se riječi: „ili dijela obiteljske mirovine“.

Članak 12.

U članku 100. stavku 5. broj: „0,15“ zamjenjuje se brojem: „0,25“, a broj: „1,09“ zamjenjuje se brojem: „1,15“.

U stavku 7. iza riječi: „ovlaštenih službenih osoba“ stavlja se zarez i dodaju riječi: „prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja“, a iza riječi: „razminiranja“ dodaju se riječi: „ili propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca“.

Članak 13.

Iza članka 119. dodaje se članak 119.a koji glasi:

„Članak 119.a

(1) Osiguranicima – samostalnim obveznicima doprinosna obvezno osiguranim na mirovinsko osiguranje, koji su upisani u odgovarajući registar/upisnik, može na osobni zahtjev prestati svojstvo osiguranika, ako im nadležno tijelo za vođenje tog registra/upisnika odobri privremenu obustavu ili mirovanje obavljanja djelatnosti.

(2) Osiguranicima iz stavka 1. ovoga članka svojstvo osiguranika prestaje za vrijeme odobrene privremene obustave ili mirovanja obavljanja djelatnosti, a njihovim istekom obvezni su na mirovinsko osiguranje ako su i nadalje upisani u odgovarajući registar/upisnik.

(3) Osiguranici iz stavka 1. ovoga članka prijavu o prestanku osiguranja podnose Zavodu u roku od 24 sata od izvršnosti rješenja kojim je nadležno tijelo odobrilo privremenu obustavu ili mirovanje obavljanja djelatnosti.“.

Članak 14.

U članku 161. stavku 2. točka 1. mijenja se i glasi:

„1. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na invalidsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata invalidske mirovine, neovisno o činjenici naknadnog ispunjenja uvjeta na prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu“.

U stavku 4. iza riječi: „mirovine“ dodaju se riječi: „ili drugog davanja“.

Članak 15.

U članku 162. stavku 4. riječ: „mirovine“ zamjenjuje se riječima: „prava iz mirovinskog osiguranja“.

Članak 16.

U članku 166. stavku 1. iza riječi: „pripada“ stavlja se zarez i dodaju riječi: „kao i nasljednici te osobe prema propisima o nasljeđivanju“, a riječi: „dužna ga je“ zamjenjuju se riječima: „dužni su ga“.

U stavku 3. iza riječi: „članku“ dodaju se riječi: „i razdoblje na koje se nepripadna isplata odnosi“.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. i stavak 5. koji glase:

„(4) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka treba sadržavati rok u kojem osoba, koja je primila nepripadno isplaćena sredstva, može dobrovoljno ispuniti tražbinu uplatom na račun državnog proračuna.

(5) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka je ovršna isprava.“.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 17.

U članku 169. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Tijek zastare prava na utvrđivanje, odnosno prava na povrat nepripadne isplate, kamata i troškova naplate, prekida se svakim službenim aktom Zavoda usmjerenim prema dužniku ili nasljedniku dužnika prema propisima o nasljeđivanju, radi utvrđivanja ili povrata nepripadne isplate, kamata i troškova naplate, a koji je dostavljen obvezniku povrata.“.

Članak 18.

Naslov iznad članka 171. briše se.

Članak 171. briše se.

Članak 19.

U članku 172. stavku 1. riječi: „61.000,00 do 100.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „8.090,00 do 13.270,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „5.000,00 do 50.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „660,00 do 6.630,00 eura“.

U stavku 3. riječi: „1.000,00 do 10.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „130,00 do 1.320,00 eura“.

Članak 20.

U članku 173. riječi: „10.000,00 do 100.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „1.320,00 do 13.270,00 eura“.

Članak 21.

U članku 174. riječi: „1.000,00 do 10.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „130,00 do 1.320,00 eura“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

(1) Zavod će po službenoj dužnosti, zatečenim korisnicima obiteljske mirovine, počevši od 1. siječnja 2023. odrediti obiteljsku mirovinu prema članku 8. ovoga Zakona, bez donošenja rješenja, ako je to za korisnika povoljnije, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Zavod će, po službenoj dužnosti, korisnicima najniže mirovine odrediti najnižu mirovinu od 1. siječnja 2023., prema članku 10. ovoga Zakona, bez donošenja rješenja.

(3) Iznimno od odredbe članka 3. ovoga Zakona korisniku starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine, koji je jedini korisnik obiteljske mirovine i zahtjev za isplatu dijela obiteljske podnese najkasnije do 31. prosinca 2023., dio obiteljske mirovine pripada od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za 12 mjeseci unatrag, a najranije od 1. siječnja 2023.

Članak 23.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2023.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18. i 102/19. i 84/21., u daljnjem tekstu: ZOMO) uređeno je obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, tzv. I. mirovinski stup. Iako je mirovinskom reformom iz 2018. godine, odnosno Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 115/18.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2019., cjelovito unaprijeđen mirovinski sustav te je ostvaren napredak u poboljšanju razine adekvatnosti mirovina i dalje je značajan broj umirovljenika s niskim mirovinama u kategoriji korisnika obiteljske mirovine i korisnika najniže mirovine.

Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026., komponenta C4. Tržište rada i socijalna zaštita; C4.2. Unaprijeđenje mirovinskog sustava kroz povećanje adekvatnosti mirovina; reformska mjera – Povećanje adekvatnosti mirovina kroz nastavak mirovinske reforme, utvrđeno je, između ostaloga, redefiniranje modela obiteljske mirovine te postupno povećanje najniže mirovine.

Trenutno je u Hrvatskoj više od 213.000 korisnika obiteljske mirovine, od čega žene čine gotovo 93 % u ukupnoj strukturi korisnika, s prosječnom starosnom dobi od 74 godine i 1 mjesec. Obiteljska mirovina za jednog člana obitelji određuje se u visini od 70 % od mirovine koja bi pripadala umrlom osiguraniku/korisniku i povećava se za 10 % za svakog sljedećeg člana, odnosno do ukupno 100% za četiri i više članova obitelji. Nadalje, obiteljska mirovina koja se priznaje prema člancima 46. i 47. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, broj 121/17., 98/19. i 84/21., u daljnjem tekstu: ZOHBDR) određuje se primjenom mirovinskog faktora koji za jednog člana iznosi 0,7, i povećava se za jedno dijete 0,1, za dvoje djece 0,2, za troje djece 0,3 te za četvero ili više djece 0,4.

Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) iz kolovoza, koji se odnose na isplatu mirovina za srpanj 2022. godine, ukupno je evidentirano više od 278.000 korisnika najniže mirovine. Korisnicima kojima je mirovina određena prema mirovinskom stažu i plaćama niža od najniže mirovine određuje se najniža mirovina. Najniža mirovina ovisi o navršenom mirovinskom stažu i vrsti mirovine, određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini 100 % aktualne vrijednosti mirovine. Visina najniže starosne mirovine za 40 godina mirovinskog staža od 1. srpnja 2022. iznosi 3.106,00 kuna, dok za 15 godina mirovinskog staža iznosi 1.164,75 kuna. Korisnici najniže mirovine u prosjeku primaju mirovinu koja je 56 % veća od njihove mirovine koja bi im pripadala na temelju navršenog mirovinskog staža i plaća, odnosno osnovica osiguranja ostvarenih tijekom radnog vijeka.

Nadalje, korisnik mirovine ne može u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti koristiti dvije ili više mirovina, već samo jednu koja je za njega povoljnija. Nakon smrti bračnog/izvanbračnog druga u znatnom broju slučajeva preživjeli bračni/izvanbračni drug potencijalno je izložen riziku od siromaštva.

Prema statističkim podacima Zavoda prosječna mirovina, ne računajući mirovine ostvarene prema međunarodnim ugovorima, u srpnju 2022. godine iznosila je 3.050,18 kuna, a njezin udio u prosječnoj neto plaći 39,56 %. Prosječna obiteljska mirovina u istom razdoblju iznosila je 2.460,10 kuna, a udio u prosječnoj neto plaći 31,90 %, dok je prosječna najniža mirovina iznosila 2.012,14 kuna, a njezin udio u prosječnoj plaći 26,09 %. Ako se uzmu u obzir podatci o prosječnoj starosnoj mirovini koja je u srpnju 2022. godine iznosila 3.311,93 kuna, razvidno je kako je potrebno povećati razinu adekvatnosti za posebno osjetljive kategorije korisnika obiteljske i najniže mirovine.

Korisnici starosne, prijevremene starosne i invalidske mirovine koji zbog smrti bračnog/izvanbračnog druga ostaju bez značajnog dijela prihoda kućanstva, potencijalno su više izloženi riziku od siromaštva, stoga im je potrebno omogućiti korištenje dijela obiteljske mirovine uz osobnu mirovinu, kako bi se taj rizik smanjio i u određenoj mjeri ublažilo smanjenje prihoda. Isto tako, obiteljska mirovina koja se isplaćuje za djecu umrlog osiguranika nije izuzeta od ovrhe pa ovrhom dijete gubi sredstva za uzdržavanje.

Povećanje polaznog faktora tzv. bonifikacije za određivanje starosne mirovine osiguranika koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu i ima 35 godina mirovinskog staža iznosi 0,34 % za svaki mjesec, odnosno maksimalno 20,4 % za pet godina. Također, polazni faktor za ponovno određivanje mirovine korisnicima koji su ostvarili mirovinski staž nakon umirovljenja i kojima je mirovina bila obustavljena u razdobljima zaposlenja, povećava se za 0,15 % za svaki mjesec u kojem je mirovina bila obustavljena i može iznositi najviše 1,09.

Nadalje, ZOMO uređuje obvezno osiguranje sezonskih radnika u poljoprivredi, koji se osiguravaju prema Zakonu o poticanju zapošljavanja („Narodne novine“, br. 57/12., 120/12. i 16/17.), a koji je 1. siječnja 2019. prestao važiti, kao i trgovaca pojedinaca upisanih u odgovarajući registar, kojima je Zakonom i izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“, broj 40/19.) propisano brisanje iz sudskog registra.

Iako je način izračuna visine mirovine za profesionalne vatrogasce koji pravo na mirovinu ostvaruju prema Zakonu o vatrogastvu („Narodne novine“, broj 125/19.) istovjetan načinu izračuna mirovine propisanom posebnim propisom koji uređuje mirovinska prava djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (Zakon o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba – „Narodne novine“, br. 128/99., 16/01., 22/02., 41/08., 97/12. i 118/12.) te zaposlenika na poslovima razminiranja (Zakon o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja – „Narodne novine“, br. 153/05. i 152/08.), njihov položaj nije izjednačen u pogledu mogućnosti rada uz istovremenu isplatu starosne mirovine. Također, vojni osiguranici, policijski službenici i ovlaštene službene osobe koje su pravo na mirovinu ostvarili prije stupanja na snagu Zakona pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba nemaju mogućnost rada uz istovremenu isplatu mirovine.

Nadalje, samostalni obvezanici uplate doprinosa (obrtnici i osobe koje obavljaju profesionalnu djelatnost u skladu s posebnim propisima), koji svojstvo osiguranika stječu na temelju upisa u odgovarajući registar, nemaju mogućnost odjave osiguranja u slučaju privremene obustave ili mirovanja obavljanja djelatnosti.

U skladu sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 57/22., u daljnjem tekstu: Zakon o uvođenju eura) potrebno je izmijeniti odredbe ZOMO-a radi pune prilagodbe hrvatskog zakonodavstva uvođenju eura kao službene valute.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Redefiniranjem modela obiteljske mirovine i dodatnim povećanjem najniže mirovine povećat će se razina adekvatnosti mirovina za ove osjetljive kategorije umirovljenika. Izmjenom pravnog okvira, povećat će se mirovinski faktor za izračun visine obiteljske mirovine s dosadašnjeg 0,7 za jednog člana obitelji na 0,77, s dosadašnjeg 0,8 za dva člana obitelji na 0,88, s dosadašnjeg 0,9 za tri člana obitelji na 1,0 te za četiri i više članova obitelji na 1,1. Povećanje mirovinskog faktora predlaže se i za korisnike obiteljske mirovine ostvarene prema posebnim propisima.

S obzirom na povećanje mirovinskih faktora za obiteljsku mirovinu s 0,7 do 1,1, potrebno je uskladiti odredbe članka 87. važećeg Zakona koje se vežu uz te mirovinske faktore, a kojima se uređuje visina obiteljske mirovine roditeljima/drugim članovima obitelji u slučaju kada uz članove uže obitelji (udovicu i djecu) pravo na obiteljsku mirovinu imaju i roditelji/drugi članovi obitelji.

Uvođenjem novog modela obiteljske mirovine povećat će se prosječni iznos obiteljske mirovine korisnicima obiteljske mirovine u prosjeku za 10 %. Povećanjem mirovinskog faktora za izračun visine obiteljske mirovine procjenjuje se da će se obuhvatiti više od 136.000 korisnika.

Također, omogućit će se korištenje dijela mirovine preminulog bračnog/izvanbračnog druga uz osobnu mirovinu (starosnu, prijevremenu starosnu i invalidsku mirovinu) pod sljedećim uvjetima:

- navršениh 65 godina života preživjelog bračnog/izvanbračnog druga/životnog partnera
- udovica/udovac je jedini korisnik obiteljske mirovine i ispunjava propisane uvjete za stjecanje obiteljske mirovine prema ZOMO-u ili drugom posebnom propisu o mirovinskom osiguranju
- ukupna svota mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj ne prelazi iznos od 80 aktualnih vrijednosti mirovine koji od 1. srpnja 2022. iznosi 6.212,00 kuna i uskladit će se prema formuli za usklađivanje mirovina od 1. siječnja 2023.

Iznos dijela obiteljske mirovine određuje se u visini od 27 % od obiteljske mirovine, s time da se propisuje najniži i najviši iznos. Najniži iznos određuje se u visini od tri aktualne vrijednosti mirovine, što od 1. srpnja 2022. iznosi 232,95 kuna, međutim ne može iznositi više od 50 % obiteljske mirovine. Najviši iznos dijela obiteljske mirovine propisan je u visini 80 aktualnih vrijednosti mirovina, odnosno zbroj osobne mirovine i dijela obiteljske mirovine ne može iznositi više od tog limita.

Iznimno, predlaže se omogućavanje korištenja dijela obiteljske mirovine uz osobnu mirovinu (starosnu, prijevremenu starosnu i invalidsku mirovinu) i u slučaju kada udovica/udovac nije jedini korisnik, odnosno kada obiteljsku mirovinu koristi uz djecu i/ili roditelje ili druge članove obitelji koji su pravo na obiteljsku mirovinu ostvarili zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ili uz dijete s statusom sobe s invaliditetom iz članka 69. stavka 5. ZOMO-a. Naime, time se, posebno u slučajevima obavljanja roditeljske skrbi za invalidnu djecu, osigurava veća razina socijalne sigurnosti i dodatna zaštita osjetljive kategorije korisnika i unapređuje njihov položaj u mirovinskom sustavu sukladno gospodarskim mogućnostima. Iznos dijela obiteljske mirovine u slučajevima kada udovica/udovac nije jedini korisnik određuje se na isti način kako je to predloženo i za one koji su jedini korisnici.

Time će se povećati ukupno mirovinsko primanje za korisnike starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine i invalidske mirovine, kada navršše 65 godina života, a kojima se u slučaju smrti bračnog/izvanbračnog značajno smanjuje prihod, pod uvjetom da njihova mirovina nije veća od propisanog limita koji je utvrđen u visini 80 aktualnih vrijednosti mirovine, a koja od 1. srpnja 2022. iznosi 77,65 kuna. Omogućavanje kumulacije dijela obiteljske mirovine uz starosnu, prijevremenu starosnu i invalidsku mirovinu ciljana je mjera kojom se nastoje zaštititi umirovljenici s nižim mirovinskim primanjima u samačkim kućanstvima. Predviđa se da će ovom mjerom biti obuhvaćeno više od 155.000 umirovljenika, kojima će se povećati ukupno mjesečno mirovinsko primanje.

Nadalje, propisuje se da se pravo na dio obiteljske mirovine ostvaruje na temelju zahtjeva korisnika mirovine, a pravo na isplatu mirovine pripada od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, uz iznimku za one korisnike koji zahtjev podnesu u prvoj godini primjene, odnosno u 2023. godini te im pravo u tom slučaju pripada od 1. siječnja 2023. Iznimno, ako obiteljsku mirovinu koriste i članovi obitelji koji su to pravo stekli po osnovi potpunog gubitka radne sposobnosti ili kao dijete s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji, pravo pripada od prvog dana mjeseca u kojem je određena isplata dijela obiteljske mirovine.

U cilju poticanja duljeg ostanka u svijetu rada, predlaže se i povećanje polaznog faktora, odnosno tzv. bonifikacija za umirovljenje nakon navršenih godina propisanih za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu korisniku koji ima navršenih 35 mirovinskog staža, s dosadašnjih 0,34 % na 0,45 % za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu, odnosno maksimalno 27 % za pet godina. Također, a s obzirom na predloženo povećanje tzv. bonifikacije za kasnije ostvarivanje prava na mirovinu, predlaže se i povećanje polaznog faktora za korisnika starosne mirovine kojemu je bila obustavljena isplata starosne mirovine za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, tako da se polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina poveća za 0,25 % za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, umjesto za dosadašnjih 0,15 %, a može iznositi najviše 1,15 umjesto dosadašnjih 1,09.

Povećanjem razine prava za korisnike starosne mirovine koji se ponovno zaposle stimulira se i nagrađuje ponovni ulazak u svijet rada i dulji ostanak u svijetu rada, odnosno kasniji odlazak u novu mirovinu po osnovi staža osiguranja ostvarenog nakon umirovljenja, što povećava adekvatnost mirovina.

Predlaže se izuzeti od ovrhe obiteljsku mirovinu koju ostvaruju djeca umrlog osiguranika, a udovica je nositelj prava na obiteljsku mirovinu za djecu, jer obavlja roditeljsku dužnost prema djeci umrlog osiguranika ili obiteljsku mirovinu po osnovi obavljanja roditeljske

dužnosti koristi uz djecu. Na taj način sprječava se da djeca, budući da je navedena mirovina jedinstvena cjelina, provođenjem ovrhe izgube sredstva nužna za uzdržavanje nakon smrti osiguranika. Obiteljska mirovina se izuzima od ovrhe u skladu s člankom 172. Ovršnog zakona („Narodne novine“, br. 112/12., 25/13., 94/14., 55/16., 73/17. i 131/20.).

Nadalje, uz redovno usklađivanje mirovina od 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine, predlaže se dodatno povećanje najniže mirovine za 3 % od 1. siječnja 2023. za više od 287.000 korisnika, radi podizanja donje razine prava u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

U cilju izjednačavanja mogućnosti rada uz istovremenu isplatu mirovine profesionalnih vatrogasaca, kao i vojnih osiguranika, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji su pravo na mirovinu ostvarili prije stupanja na snagu Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba s djelatnim vojnim osobama, policijskim službenicima i ovlaštenim službenim osobama te zaposlenicima na poslovima razminiranja, predlaže se navedenim kategorijama umirovljenika omogućiti rad do polovice punog radnog vremena uz isplatu starosne mirovine u iznosu od 100 % i rad u punom radnom vremenu uz isplatu mirovine u iznosu od 50 %.

S obzirom na to da je 1. siječnja 2019. stupio na snagu Zakon o tržištu rada („Narodne novine“, br. 18/18., 32/20. i 18/22.) predlaže se usklađivanje odredbe kojom je uređeno obvezno osiguranje sezonskih radnika u poljoprivredi. Također, predlaže se usklađivanje odredbe o obveznom osiguranju trgovca pojedinca sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima.

Predlaže se omogućavanje prestanka svojstva osiguranika na osobni zahtjev obrtnicima i osobama koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost u slučaju privremene obustave ili mirovanja djelatnosti, na isti način kako je to uređeno za radnike u slučaju mirovanja radnog odnosa. Rok za podnošenje Zavodu prijave o prestanku osiguranja horizontalno je usklađen s člankom 112. stavkom 1. točkom 4. ZOMO-a, čime se izbjegavaju negativne posljedice retroaktivnosti u povezanim sustavima (zdravstveno osiguranje, obračun i naplata doprinosa i mirovinsko osiguranje) i ubrzava postupak evidentiranja prestanka svojstva osiguranika, bez potrebe vođenja upravnog postupka i donošenja rješenja o prestanku svojstva osiguranika, u skladu s načelom učinkovitosti i ekonomičnosti.

U cilju prilagodbe pravnog okvira Republike Hrvatske uvođenju eura kao nacionalne valute, u prekršajnim odredbama propisani novčani iznosi u kunama zamjenjuju se eurom u skladu sa Zakonom o uvođenju eura.

Predloženim mjerama postići će se veća razina socijalne sigurnosti te smanjiti rizik od siromaštva za posebno osjetljive kategorije umirovljenika, posebno onih s nižim mirovinskim primanjima. Pri tome je svakako važno naglasiti da je omogućavanje isplate dijela obiteljske mirovine korisnicima starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine značajan iskorak u mirovinskom sustavu generacijske solidarnosti, jer to prema važećem zakonodavnom okviru nije bilo moguće.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovim člankom odredba se usklađuje sa Zakonom o tržištu rada („Narodne novine“, br. 118/18., 32/20. i 18/22.) kojim je uređeno zapošljavanje na privremenim, odnosno povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi, čijim stupanjem na snagu je prestao važiti Zakon o poticanju zapošljavanja.

Uz članak 2.

Ovim člankom odredba se usklađuje s člankom 92. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“, broj 40/19.), kojom je propisano brisanje trgovca pojedinca iz sudskog registra.

Uz članak 3.

Ovom odredbom dodaju se novi članci kojima se iznimno od članka 98. ZOMO-a omogućuje isplata dijela obiteljske mirovine korisnicima starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine ostvarene prema ZOMO-u ili drugom posebnom propisu. Člankom 74.a propisuju se uvjeti za ostvarivanje prava na korištenje dijela obiteljske mirovine, određuje se način izračuna dijela obiteljske mirovine te najviši i najniži iznos dijela obiteljske mirovine. Člankom 74.b uređen je način ostvarivanja prava na isplatu dijela obiteljske mirovine te dan od kada pripada pravo na isplatu.

Uz članke 4. i 5.

Ovim odredbama proširuje se obuhvat korištenja dijela obiteljske mirovine na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga koji je ostvario pravo na uzdržavanje te životnog partnera.

Uz članak 6.

Ovim člankom dopunjuje se odredba članka 82. ZOMO-a na način da se za utvrđivanje vrijednosnih bodova iz članka 81. ZOMO-a stavka 1. ZOMO-a uzimaju samo isplaćene plaće koje bi osiguraniku pripadale na osnovi zakona, ugovora o radu, kolektivnog ugovora ili pravilnika o radu u odgovarajućem razdoblju, a koji je tu plaću ostvario na osnovi pravomoćne sudske presude, sudske nagodbe ili izvansudske nagodbe potvrđene kod javnog bilježnika.

Uz članak 7.

Ovim člankom predlaže se povećanje polaznog faktora zbog kasnijeg odlaska u starosnu mirovinu sa dosadašnjeg 0,34 % na 0,45 % za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu nakon navršene starosne dobi za starosnu mirovinu do maksimalno pet godina kasnijeg odlaska, pod uvjetom da korisnik prvi puta odlazi u mirovinu. Na taj način, kroz tzv. bonifikaciju stimulira se duži ostanak u svijet rada što doprinosi adekvatnosti mirovine.

Uz članak 8.

Ovom odredbom dopunjuje se članak 87. ZOMO-a s obzirom na prošireni obuhvat korisnika koji imaju mogućnost rada uz istovremenu isplatu mirovine. Također, mijenja se mirovinski faktor za izračun visine obiteljske mirovine u cilju povećanja obiteljske mirovine za najmanje 10 %, na način da za jednog člana obitelji mirovinski faktor iznosi 0,77, za dva člana obitelji mirovinski faktor iznosi 0,88, za tri člana obitelji mirovinski faktor iznosi 1,0, a za četiri ili više članova obitelji mirovinski faktor iznosi 1.1. Isto povećanje predviđa se i za bračnog/izvanbračnog druga i djecu umrlih hrvatskih branitelja odnosno hrvatskih ratnih vojnih invalida (HRVI) iz Domovinskog rata, ako je to za njih povoljnije od mirovinskih faktora propisanih za te korisnike prema posebnom propisu o pravima hrvatskih branitelja. Također, sukladno novim mirovinskim faktorima uređuju se i mirovinski faktori za slučajeve kada uz

članove uže obitelji (udovicu i djecu) pravo na obiteljsku mirovinu imaju i roditelji, ili drugi članovi obitelji.

Uz članak 9.

Prema članku 172. stavku 1. točki 25. Ovršnog zakona, osim taksativno navedenih primanja, od ovrhe su izuzeta i ostala primanja prema posebnom zakonu. S obzirom na to da je svrha obiteljske mirovine uzdržavanje djece i udovice koja obavlja roditeljsku dužnost prema djeci umrlog osiguranika, ovom odredbom predlaže se da se izuzme od ovrhe obiteljska mirovina koja služi za uzdržavanje djece nakon smrti osiguranika.

Uz članak 10.

Ovom odredbom utvrđuje se iznos najniže mirovine za svaku godinu staža na način da od 1. siječnja 2023. iznosi 103 % aktualne vrijednosti imovine, čime će se najniža mirovina uz redovno usklađivanje dodatno povećati za 3 %.

Uz članak 11.

Ovim se člankom odredba o korisnicima koji obavljaju sezonske poslove u poljoprivredi horizontalno usklađuje s promjenama propisa kojima se uređuje zapošljavanje, odnosno Zakonom o tržištu rada.

Također, profesionalnim vatrogascima, kao i vojnim osiguranicima, policijskim službenicima i ovlaštenim službenim osobama koji su pravo na mirovinu ostvarili prije stupanja na snagu Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (7. prosinca 1999.), omogućuje rad uz istovremenu isplatu mirovine ostvarene prema posebnom propisu, kojim je izračun mirovine uređen na način kako je to propisano i za djelatne vojne osobe, policijske službenike i ovlaštene službene osobe. S obzirom na to da se člankom 3. ovoga Zakona uvodi mogućnost korištenja dijela obiteljske mirovine, korisnicima starosne, prijevremene starosne i invalidske mirovine, ovom odredbom dopunjuje se članak 99. stavak 3. točka 12. ZOMO-a, kojom je reguliran rad uz istovremenu isplatu mirovine za korisnike obiteljske mirovine.

Uz članak 12.

Ovom se odredbom korisniku starosne mirovine kojemu je isplata mirovine bila obustavljena za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, a ima 35 godina mirovinskog staža, polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina povećava s 0,15 % na 0,25 % za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a može iznositi najviše 1,25 umjesto dosadašnjih 1,09.

Povećanjem razine prava za korisnike starosne mirovine koji se ponovno zaposle stimulira se i nagrađuje ponovni ulazak u svijet rada i dulji ostanak u svijetu rada, odnosno kasniji odlazak u novu mirovinu po osnovi staža osiguranja ostvarenog nakon umirovljenja, što povećava adekvatnost mirovina.

Također, budući da je odredbom članka 8. ovoga Zakona omogućen rad i korištenje mirovine korisnicima koji su mirovinu ostvarili kao profesionalni vatrogasci, kao i vojnim osiguranicima, policijskim službenicima i ovlaštenim službenim osobama koji su pravo na mirovinu ostvarili prije stupanja na snagu Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, ovom se odredbom omogućuje ostvarivanje prava na mirovinu po osnovi novoga zaposlenja nakon umirovljenja.

Uz članak 13.

Ovom odredbom omogućuje se obrtnicima i samostalnim profesionalnim djelatnostima prestanak svojstva osiguranika za vrijeme odobrene privremene obustave ili mirovanja

djelatnosti, čime se u priznavanju prava na prestanak svojstva osiguranika izjednačuju s radnicima kojima radni odnos miruje. Također, rok za podnošenje prijave o prestanku osiguranja horizontalno je usklađen s člankom 112. stavkom 1. točkom 4. ZOMO-a, čime se izbjegavaju negativne posljedice retroaktivnosti u povezanim sustavima (zdravstveno osiguranje, obračun i naplata doprinosa i mirovinsko osiguranje) i ubrzava postupak evidentiranja prestanka svojstva osiguranika, bez potrebe vođenja upravnog postupka i donošenja rješenja o prestanku svojstva osiguranika, u skladu s načelom učinkovitosti i ekonomičnosti.

Uz članak 14.

Ovom odredbom precizira se članak 161. stavak 2. točka 1. ZOMO-a za potrebe sudskih postupaka naknade štete u kojima Zavod ima pravo zahtijevati naknadu stvarne štete za novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na invalidsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata invalidske mirovine, bez obzira je li naknadno osiguranik ispunio uvjete za ostvarivanje prava na prijevremenu ili starosnu mirovinu. Stavak 4. preciziran je na način da se obuhvate sva davanja koje Zavod isplaćuje, primjerice novčana naknada zbog tjelesnog oštećenja.

Uz članak 15.

Ovim člankom dodatno je precizirana odredba članka 162. stavak 4. ZOMO-a na način da obuhvaća i korisnike prava na osnovi nastalog tjelesnog oštećenja, koji ne moraju istovremeno biti korisnici mirovine.

Uz članak 16.

Predlaže se dopuna članka 166. ZOMO-a radi usklađivanja sa sudskom praksom i ostalim propisima. Prema propisima o nasljeđivanju nasljednik odgovara i za dugove preminulog do visine naslijeđenih sredstava, a Zavod je u praksi i do sada povrat nepripadno isplaćenih sredstava potraživao od nasljednika.

Ujedno se predlaže izričito propisati da je izvršno rješenje o nepripadnoj isplati doneseno u upravnom postupku ovršna isprava u skladu s propisima o ovrsi, s obzirom na to da je prema sudskoj praksi upravnih sudova to potrebno izričito propisati. Također predlaže se propisati odredbu prema kojoj izreka rješenja o nepripadnoj isplati mora sadržavati ne samo visinu nego i razdoblje na koje se nepripadna isplata odnosi.

Uz članak 17.

Ovom odredbom precizira se članak 169. stavak 2. ZOMO-a na način da se obuhvate i nasljednici dužnika prema propisima o nasljeđivanju te se terminološki usklađuje na način da se riječ radnja zamjenjuje riječju akt.

Uz članak 18.

S obzirom na predviđeno donošenje posebnog propisa kojim će se utvrditi mehanizmi za transformaciju neprijavljenog rada u prijavljeni rad te osigurati adekvatan nadzor, s planiranim stupanjem na snagu 1. siječnja 2023., brisana je odredba o inspekcijskom nadzoru.

Uz članke 19., 20. i 21.

Zbog uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj prekršajne odredbe propisuju novčane iznose u eurima.

Uz članak 22.

Ovom normom propisuje se obveza Zavodu za određivanje obiteljske mirovine primjenom novog mirovinskog faktora te ponovnog određivanja povećanog iznosa najniže mirovine, po

službenoj dužnosti bez donošenja rješenja. Također, propisuje se i mogućnost retroaktivnog određivanja dijela obiteljske mirovine od 1. siječnja 2023., za one korisnike koji su jedini korisnici obiteljske mirovine i zahtjev podnesu do kraja 2023. godine.

Uz članak 23.

Ovom odredbom propisuje se stupanje na snagu Zakona.

IV. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Predloženim Zakonom povećali bi se rashodi u državnom proračunu Republike Hrvatske u odnosu na postojeće zakonske propise unutar programa 4102 - Mirovine i mirovinska primanja, i to za 1.302.000.000 kuna u 2023. godini, za 1.547.000.000 kuna u 2024. godini i 1.656.000.000 kuna u 2025. godini.

Potrebna sredstva za provedbu predloženog Zakona osigurat će se u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcijama za 2024. i 2025. godinu unutar razdjela 086 Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, glava 20 Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju u Hrvatskome saboru koji je podnijela Vlada Republike Hrvatske aktom od 7. srpnja 2022., na 11. sjednici Hrvatskoga sabora, održanoj 15. srpnja 2022., donesen je Zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju.

O Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju raspravljao je Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo na sjednici održanoj 11. srpnja 2022., uz iznošenje određenih primjedaba i prijedloga te je predložio Hrvatskome saboru da donese zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona.

Također, o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju raspravljao je Odbor za zakonodavstvo na sjednici održanoj dana 11. srpnja 2022. na kojoj je podržano donošenje ovoga Zakona, uz iznošenje određenih primjedaba i prijedloga radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

U odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je prošao prvo čitanje u Hrvatskome saboru, u tekstu Konačnog prijedloga zakona nastale su izvjesne razlike kao posljedica uvažavanja stajališta iznesenih tijekom prvog čitanja Prijedloga zakona i promišljanja predlagatelja u cilju poboljšanja odredbi Konačnog prijedloga zakona.

U tom kontekstu, a u cilju poboljšanja odredbi Konačnog prijedloga zakona iznimno se omogućava korištenje dijela obiteljske mirovine i za udovicu/udovca kada nije jedini korisnik u slučaju da obiteljsku mirovinu koristi uz članove obitelji koji to pravo ostvaruju na temelju invalidnosti.

Konačnim prijedlogom zakona mirovinski faktor za četiri i više članova obitelji povećava se s dosadašnjih 1,0 na 1,1.

Nadalje, najniža mirovina povećat će se počevši od 1. siječnja 2023. za 3 %.

Također, predlaže se povećanje polaznog faktora za svaki mjesec ostvarivanja prava na starosnu mirovinu nakon navršene propisane starosne dobi (tzv. bonifikacija) sa sadašnjih 0,34 % na 0,45 %, kao i povećanje polaznog faktora za ponovno određivanje mirovine koja je bila obustavljena u razdoblju zaposlenja sa sadašnjih 0,15 % na 0,25 %.

Dodatno je dorađena i odredba o prestanku svojstva osiguranika na način da se proširi obuhvat na sve osiguranike – samostalne obveznike doprinosa te se propisuje rok za podnošenje prijave o prestanku osiguranja.

S obzirom na to da je u saborskoj proceduri donošenje posebnog propisa o suzbijanju neprijavljenog rada, odredbu o inspekcijskom nadzoru u slučaju neprijavljenog rada nije više potrebno popisivati mirovinskim propisom.

Nadalje, a uvažavajući primjedbe Odbora za zakonodavstvo mnemotehnički su dorađene odredbe članka 3., kojim je ujednačen izričaj te članka 7. Prijedloga zakona, sada članak 8. Konačnog prijedloga zakona. Također, članak 3. je dodatno dorađen radi jasnijeg izričaja i dopune omaškom ispuštene riječi.

VI. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, TE RAZLOZI NEPRIHVATANJA

Nije prihvaćen prijedlog zastupnice Martine Vlašić Ilkić o promjeni uvjeta starosne dobi za ostvarivanje prava na dio obiteljske mirovine, kao i propisivanje obveze isplate pripadajućeg dijela obiteljske mirovine za više članova obitelji koji žive u istom kućanstvu. Naime, starosna dob od 65 godina predložena je iz razloga što se pretpostavlja da se do navedene starosne dobi prihodi mogu osigurati radom, neovisno o tome što se pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu može ostvariti ranije. U vezi prijedloga o omogućavanju isplate pripadajuće dijela mirovine, ističemo kako ga nije moguće prihvatiti jer je prema ZOMO-u mirovina jedinstvena cjelina, čija se svota izračunava tako da se osobni bodovi pomnože s mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednošću mirovine, a svota mirovine se izračunava bez određivanja dijelova, osim iznimno u slučaju kada članovi obitelji koji ostvaruju pravo na obiteljsku mirovinu žive odvojeno. Također, skrenula je pozornost na udovice koje koriste obiteljsku mirovinu uz dijete - osobu s invaliditetom, što nije moguće prihvatiti u dijelu koji se odnosi samo na djecu, jer se moraju obuhvatiti svi članovi obitelji koji pravo na mirovinu koriste s osnova invalidnosti.

Nadalje, nije prihvaćen prijedlog zastupnika Nikole Mažara o propisivanju fiksnog limita kao jednog od uvjeta za priznanje prava na dio obiteljske mirovine. Važno je istaknuti kako povezivanje limita s aktualnom vrijednosti mirovine osigurava usklađivanje s rastom troškova života i rastom plaća prema propisanoj formuli za usklađivanje mirovine, što kod fiksnog limita ne bi bio slučaj.

Zastupnik Boris Lalovac iznio je prijedlog o dodatnom povećanju najnižih mirovina, što nije moguće prihvatiti jer je ukupno povećanje najniže mirovine od 3 % odraz realnih mogućnosti i svojevrsne ravnoteže između načela solidarnosti i uzajamnosti.

Nadalje, zastupnik Damir Bakić predložio je preciziranje gornje granice dijela obiteljske mirovine, s obzirom na to da je ona navedena i kao uvjet za priznanje prava te povećanje mirovinskog faktora za izračun visine mirovine za četiri i više članova obitelji. U vezi propisivanja gornje granice dijela obiteljske mirovine ističemo kako je ista nužna jer bi u protivnom osoba koja bi ispunjavala propisani uvjet u pogledu visine osobne mirovine mogla ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine u visini od 27 %, a ne u visini razlike do utvrđenog limita od 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

Zastupnik Željko Pavić iznio je prijedlog o omogućavanju isplate dijela obiteljske mirovine i u slučaju kada korisnici ne žive odvojeno te prijedlog o propisivanju novčanih kazni u određenom postotku od primanja, a ne u fiksnom iznosu. U vezi prijedloga o omogućavanju isplate dijela mirovine, ističemo kako ga nije moguće prihvatiti jer je prema ZOMO-u mirovina je jedinstvena cjelina, čija se svota izračunava tako da se osobni bodovi pomnože s mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednošću mirovine, a svota mirovine se izračunava bez određivanja dijelova, osim iznimno u slučaju kada članovi obitelji koji ostvaruju pravo na obiteljsku mirovinu žive odvojeno. Vezano za prijedlog o propisivanju novčanih kazni u prekršajnim odredbama, navodimo kako propisivanje novčanih kazni ima za cilj spriječiti protupravna postupanja, odnosno motivirati građane i pravne subjekte na pridržavanje propisanih pravila s unaprijed određenim novčanim iznosima na način da se propisuje minimalni i maksimalni iznos.

Nadalje, nije prihvaćen prijedlog zastupnika Erika Fabijanića o uvođenju termina osobna mirovina te uvjet starosne dobi vezati za ispunjenje uvjeta za starosnu mirovinu. Naime, termin osobna mirovina se koristi kao kolokvijalni termin, a odredbom članka 3. ZOMO-a taksativno su navedena prava koja se osiguravaju u mirovinskom sustavu generacijske solidarnosti. Također, vezanje starosne dobi uz ispunjenje propisanih uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu nije prihvatljivo s obzirom na to da se različita starosna dob za žene i muškarce izjednačava u 2030. godini.

Ostale primjedbe i prijedlozi izneseni tijekom saborske rasprave nisu prihvaćeni budući da nisu bili vezani uz predmet i sadržaj ovoga Zakona.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Članak 9.

(1) Obvezno su osigurani:

1. radnici, službenici i namještenici i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe, zaposleni na državnom području Republike Hrvatske
2. osobe izabrane ili imenovane na dužnosti u tijelima javne vlasti, jedinicama lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad primaju plaću
3. osobe koje se stručno osposobljavaju za rad prema posebnim propisima
4. osobe zaposlene kod inozemnih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ne uživaju diplomatski imunitet (strano predstavništvo, međunarodna organizacija i ustanova), kod inozemnih fizičkih osoba s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj, ili kod diplomatskih misija i konzularnih ureda strane države te međunarodnih organizacija ili predstavništva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje uživaju diplomatski imunitet, ili u osobnoj službi kod stranih državljana, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno
5. državljani trećih zemalja i osobe bez državljanstva zaposleni na državnom području Republike Hrvatske, ako pravnim propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno
6. izaslani radnici koji za poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove u drugoj državi te osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu
7. sezonski radnici u poljoprivredi, prema Zakona o poticanju zapošljavanja.

(2) Nezaposlene osobe obvezno su osigurane pod uvjetima i u trajanju utvrđenim propisima o zapošljavanju.

(3) Obvezno su osigurane osobe koje pružaju pomoć i njegu hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za taj rad primaju naknadu prema posebnim propisima.

(4) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene kod poslodavca koji ima sjedište u državi članici u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a u Republici Hrvatskoj nema registrirano trgovačko društvo ili podružnicu i na koje se, u skladu s pravnim propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Članak 10.

Obvezno su osigurani:

1. obrtnici i trgovci pojedinci upisani u odgovarajući registar
2. osobe koje u skladu s posebnim propisima samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost, kao što su odvjetnici, privatni zdravstveni radnici, umjetnici, novinari, odgajatelji, lektori i prevoditelji, primalje, predstavnici obiteljskog doma, fizička osoba koja samostalno

kao profesionalnu djelatnost obavlja poslove savjetovališta i usluga pomoći i njege u kući i drugi

3. vrhunski sportaši, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi

4. osobe koje su po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit

5. osobe koje obavljaju djelatnost za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali imaju obilježje samostalnosti, trajnosti i s namjerom stvaranja izvora dohotka ili dobiti i po osnovi obavljanja tih djelatnosti su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi i

6. osobe koje obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje prema Zakonu o obrtu, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili ako nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 74.

(1) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima samo udovica ili udovac i djeca osiguranika, ili samo roditelji osiguranika ili samo druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno, ukupna se svota obiteljske mirovine dijeli na jednake dijelove, pa se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac, djeca i roditelji osiguranika, a neki od njih žive odvojeno, ukupna se svota obiteljske mirovine prethodno podijeli na dio koji pripada udovici, odnosno udovcu i djeci osiguranika i na dio koji pripada roditeljima osiguranika, a onda se svaki od tih dijelova dijeli na jednake dijelove, pa se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac, djeca ili roditelji osiguranika i druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno, ukupna se svota obiteljske mirovine prethodno podijeli na dio koji pripada udovici, odnosno udovcu, djeci ili roditeljima osiguranika i na dio koji pripada drugoj djeci bez roditelja, a onda se svaki od tih dijelova dijeli na jednake dijelove, pa se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(4) Obiteljska se mirovina dijeli, prema stavicima 1. do 3. ovoga članka i u slučaju kada se nekome od korisnika privremeno obustavi isplata obiteljske mirovine koja mu pripada, ako se obiteljska mirovina ponovno ne određuje prema članku 73. ovoga Zakona.

(5) Kada pravo na obiteljsku mirovinu ima samo dijete, odnosno samo djeca, nakon smrti obaju roditelja, iznimno od članka 98. ovoga Zakona, djetetu, odnosno djeci određuje se i isplaćuje obiteljska mirovina po svakome od roditelja.

Članak 75.

(1) Stupanjem u brak, odnosno postojanjem izvanbračne zajednice pravo na obiteljsku mirovinu gube:

1. udovica, odnosno udovac mlađi od 50 godina, osim ako to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

2. djeca osiguranika, braća, sestre i druga djeca bez roditelja, osim djece koja to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i djece koja se nalaze na redovitom školovanju

te djece sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom iz članka 69. stavka 5. ovoga Zakona.

(2) Udovici, odnosno udovcu koji je stupanjem u novi brak ili postojanjem nove izvanbračne zajednice izgubio pravo na obiteljsku mirovinu, a po bračnom, odnosno izvanbračnom drugu iz novoga braka ili nove izvanbračne zajednice nije ostvario obiteljsku mirovinu, uspostavlja se pravo na prijašnju obiteljsku mirovinu uz uvjet da u trenutku prestanka novog braka ili nove izvanbračne zajednice ima dijete iz prijašnjeg braka ili izvanbračne zajednice koje se koristi obiteljskom mirovinom i da prema tome djetetu obavlja roditeljske dužnosti.

(3) Odredbe ovoga Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu udovice, odnosno udovca odgovarajuće se primjenjuju na izvanbračnog druga i razvedenog bračnog druga koji je ostvario pravo na uzdržavanje.

(4) Pravo na obiteljsku mirovinu koju je dijete ostvarilo po biološkim roditeljima prestaje s danom posvojenja djeteta, određenog pravomoćnim rješenjem nadležnog centra za socijalnu skrb kojim je zasnovano posvojenje djeteta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 75.a

Odredbe ovoga Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće se primjenjuju i na osigurane članove obitelji iz članka 22.a ovoga Zakona.

Članak 82.

(1) Osiguraniku, odnosno korisniku mirovine koji je pravomoćnom sudskom presudom, sudskom nagodbom ili izvansudskom nagodbom potvrđenom kod javnog bilježnika ostvario pravo na plaću, vrijednosni bodovi utvrđuju se na temelju plaća koje bi pripadale na osnovi zakona, ugovora o radu, kolektivnog ugovora ili pravilnika o radu u odgovarajućem razdoblju, bez kamata po toj osnovi.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se za razdoblje na koje se odnosi pravomoćna sudska presuda, odnosno sudska ili izvansudska nagodba.

Članak 85.

(1) Polazni faktor ovisi o dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu. Polazni faktor određuje u kojem se opsegu uzimaju vrijednosni bodovi pri određivanju mirovine. Vrijednosni bodovi uzimaju se u punom opsegu (polazni faktor 1,0):

1. za invalidsku mirovinu
2. za privremenu invalidsku mirovinu
3. za obiteljsku mirovinu nakon smrti osiguranika
4. za starosnu mirovinu
5. starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. ovoga Zakona
6. za prijevremenu starosnu mirovinu iz članka 36. ovoga Zakona.

(2) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka smanjuje za 0,2% svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

(3) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu i ima 35 godina mirovinskog staža, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka povećava za 0,34% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za pet godina.

(4) Za određivanje obiteljske mirovine osiguranika koji je umro nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu i ima 35 godina mirovinskog staža i nije stekao mirovinu, primjenjuje se polazni faktor iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 87.

(1) Mirovinski faktor iznosi za:

1) starosnu mirovinu	1,0
2) starosnu mirovinu koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
3. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja s punim radnim vremenom	0,5
4. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja tih osoba do polovice punog radnog vremena	1,0
5. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
6) prijevremenu starosnu mirovinu	1,0

7. prijevremenu starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
8) privremenu invalidsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,8
9) invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti	1,0
10) invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,8
11) invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, ako je uzrok bolest ili ozljeda izvan rada	0,5
12) invalidsku mirovinu ostvarenu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti	0,6667
13) obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo udovici, odnosno udovcu i djeci osiguranika, ili samo roditeljima, ili braći, sestrama i drugoj djeci bez roditelja uzetoj na uzdržavanje, i to ako mirovinu koristi:	
– jedan član obitelji	0,7
– dva člana obitelji	0,8
– tri člana obitelji	0,9
– četiri i više članova obitelji	1,0

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac, djeca i roditelji osiguranika, mirovinski se faktor određuje tako da se udovici, odnosno udovcu i djeci odredi prema stavku 1. točki 13. ovoga članka, a roditeljima ostatak do 1,0. Ako bi udovici, odnosno udovcu i djeci s obzirom na njihov broj mirovinski faktor iznosio 1,0, mirovinski faktor za udovicu, odnosno udovca i djecu iznosi 0,9, a za roditelje 0,1.

(3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac, djeca ili roditelji i drugi članovi obitelji (brat, sestra i drugo dijete bez roditelja uzeto na uzdržavanje), mirovinski

se faktor određuje tako da se udovici, odnosno udovcu, djeci ili roditeljima odredi prema stavku 1. točki 13. ovoga članka, a drugim članovima obitelji – ostatak do 1,0.

(4) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac i bivši bračni drug osiguranika, odnosno korisnika mirovine, oboje se, radi određivanja obiteljske mirovine prema ovome Zakonu, smatraju jednim članom obitelji pa im se mirovinski faktor određuje za jednog člana obitelji.

(5) Mirovinski faktor za obiteljsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena određuje se sukladno stavku 1. točki 13. odnosno stavcima 2. i 3. ovoga članka.

Članak 90.

(1) Osiguraniku koji ostvaruje mirovinu samo prema odredbama ovoga Zakona, a kojem je mirovina određena prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona manja od najniže mirovine, odredit će se najniža mirovina.

(2) Najniža mirovina određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini 100% aktualne vrijednosti mirovine na dan određivanja mirovine.

(3) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se prema stavku 2. ovoga članka, za 40 godina mirovinskog staža.

(4) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti djelomično posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a djelomično posljedica bolesti ili ozljede izvan rada, određuje se od zbroja najnižih mirovina obračunatih u razmjernom dijelu za slučaj djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti uzrokovanog ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, prema stavku 3. ovoga članka, i razmjernom dijelu za slučaj bolesti ili ozljede izvan rada, prema stavku 2. ovoga članka.

(5) Najniža mirovina korisnika obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika, čija je smrt posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se, prema stavku 2. ovoga članka, za 40 godina mirovinskog staža.

(6) Najniža mirovina određuje se uz primjenu polaznog faktora i mirovinskog faktora prema ovome Zakonu.

(7) Korisniku starosne, prijevremene starosne, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, obiteljske mirovine i invalidske mirovine ostvarene zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 56. ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, najniža mirovina ne pripada za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena ili obavljanja samostalne djelatnosti.

(8) Korisnicima prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu, invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad i obiteljsku mirovinu, koji su ta prava ostvarili prema ranije važećim propisima o mirovinskom osiguranju do 31. prosinca 2013. pripada pravo na najnižu mirovinu u slučaju zaposlenja do polovice punog radnog vremena.

(9) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje će po službenoj dužnosti zatečenim korisnicima mirovine kojima je isplata najniže mirovine za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena bila obustavljena, uspostaviti isplatu najniže mirovine bez donošenja rješenja, najkasnije u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovoga Zakona, počevši od 1. kolovoza 2021., ako je to za njih povoljnije.

(10) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad iz stavka 7. ovoga članka nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, najniža mirovina određuje se odgovarajućom primjenom stavaka 2., 3., 4. i 6. ovoga članka.

Članak 99.

(1) Korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje isplata mirovine se obustavlja.

(2) Korisniku mirovine koji se zaposli u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije na koju se primjenjuje Zakon o prijenosu mirovinskih prava (»Narodne novine«, br. 117/17.) odnosno zastupniku u Europskom parlamentu za razdoblje trajanja mandata u smislu članka 93.a ovoga Zakona obustavlja se isplata mirovine.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, mirovina se ne obustavlja:

1. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona i nastavi raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu

2. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona i korisniku starosne mirovine koji je tu mirovinu ostvario do stupanja na snagu ovoga Zakona koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

3. korisniku mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema članku 35. ovoga Zakona i nastavio raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu

4. korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

5. korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona

6. korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene prema ovome Zakonu

7. korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drukčiji način odnosno izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine

8. korisniku koji ostvaruje drugi dohodak, odnosno obavlja drugu djelatnost (članak 17. ovoga Zakona)

9. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

10. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja koji se tijekom korištenja prava zaposli s punim radnim vremenom

11. korisniku prijevremene starosne mirovine koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

12. korisniku obiteljske mirovine koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena.

(4) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne ili opće nesposobnosti za rad prema posebnom propisu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, koji prema tom propisu za vrijeme obavljanja dužnosti upravitelja zadruge nije obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje, ne obustavlja se isplata mirovine niti se po toj osnovi ponovno određuje kada poslove upravitelja zadruge obavlja bez plaće i naknade.

(5) Korisniku invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad odnosno zbog potpunoga gubitka radne sposobnosti kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu, prema članku 58. stavku 1. i članku 175. stavcima 7. i 8. ovoga Zakona, ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje, obustavlja se isplata mirovine.

Članak 100.

(1) Korisnik prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na mirovinu.

(2) Pri određivanju nove prijevremene starosne mirovine ili prava na starosnu mirovinu iz stavka 1. ovoga članka polazni faktor na temelju kojega je bila određena prijašnja prijevremena starosna mirovina povećava se za 0,3% po mjesecu za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine zbog zaposlenja ili obavljanja djelatnosti, a tako povećan polazni faktor može iznositi najviše do 1,0, dok se za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika polazni faktor određuje u visini polaznog faktora prema kojem je bila određena prijašnja starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika.

(3) Korisniku starosne mirovine može se nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje odrediti nova mirovina ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu i ispunjava uvjete starosti i mirovinskog staža za starosnu mirovinu. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na starosnu mirovinu.

(4) Ako je korisniku iz stavka 3. ovoga članka za vrijeme zaposlenja bila isplaćivana starosna mirovina, polazni faktor se određuje u visini polaznog faktora na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina.

(5) Korisniku starosne mirovine iz članaka 33. i 175. ovoga Zakona kojemu je bila obustavljena isplata starosne mirovine za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, a koji ima 35 godina mirovinskog staža, polazni faktor se određuje tako da se polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina poveća za 0,15% za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a može iznositi najviše 1,09.

(6) Korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona navršenjem uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona ne povećava se polazni faktor za određivanje starosne mirovine prema članku 85. stavku 3. ovoga Zakona.

(7) Korisnik prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja koji je nakon stjecanja prava na mirovinu po osnovi novoga zaposlenja nakon umirovljenja navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja, kojima je mirovina za vrijeme zaposlenja bila isplaćivana primjenom članka 99. stavka 3. ovoga Zakona, može nakon prestanka zaposlenja ostvariti pravo na novu prijevremenu starosnu mirovinu, odnosno starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijašnju mirovinu, s time da se polazni faktor određuje u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.

(8) Korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika može se odrediti nova mirovina i ako je kao korisnik mirovine ostvario najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi i ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijašnju mirovinu, a polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.

(9) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji nastavi raditi na drugom poslu prema preostaloj, odnosno smanjenoj radnoj sposobnosti ili naknadno stupi u osiguranje i po toj osnovi navrši najmanje jednu godinu staža osiguranja, može se priznati pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje toga prava prema člancima 33., 34., 35., 180. ili 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. - 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

(10) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji je nakon stjecanja prava na tu mirovinu stekao svojstvo osiguranika, neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi, može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 39. stavka 4. i članka 56. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se na temelju ukupnog mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

(11) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji nije imao svojstvo osiguranika nakon stjecanja prava na tu mirovinu može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 39. stavka 4. i članka 56. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

Članak 119.

(1) Osoba za koju obveznik doprinosa ne podnese prijavu, odnosno odjavu osiguranja može zahtijevati da Zavod donese rješenje o priznanju, odnosno prestanku svojstva osiguranika.

(2) Ako osiguranik iz članaka 10., 11., 12. i 13. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana nastanka obveze na osiguranje ne podnese prijavu na osiguranje, Zavod će po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika.

(3) Ako Zavod u roku od 12 mjeseci od dana nastanka obveze na osiguranje ne donese rješenje o priznanju svojstva osiguranika, svojstvo osiguranika priznaje se s datumom donošenja rješenja Zavoda.

Članak 161.

(1) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete za novčana davanja koja se isplaćuju na teret mirovinskog osiguranja sve dok traje isplata tih davanja i iako su ta davanja osigurana u mirovinskom osiguranju.

(2) Naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz ovoga Zakona, obuhvaća ukupne svote davanja i troškove koji se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja:

1. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na invalidsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata invalidske mirovine, bez obzira na to je li osiguranik ispunio uvjete za ostvarivanje prava na prijevremenu ili starosnu mirovinu

2. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na obiteljsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata obiteljske mirovine bez obzira na to bi li umrli osiguranik, da je živ, ispunio uvjete za ostvarivanje prava na prijevremenu ili starosnu mirovinu

3. novčana davanja na osnovi priznatog prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja

4. troškove profesionalne rehabilitacije, kao i novčane naknade u vezi s korištenjem tog prava.

(3) Zahtjevom za naknadu štete Zavod može obuhvatiti ukupnu svotu štete (kapitaliziranu štetu) ili svotu stvarne štete prema isplatama (pojedinih davanja) koja se odnosi na određeno razdoblje (npr. kalendarska godina).

(4) Kada se šteta sastoji u obvezi Zavoda na trajna novčana davanja, taj se iznos štete može zahtijevati i u ukupnom iznosu (kapitalizirana šteta), a izračunava se prema visini priznate mirovine i tablicama aktuarske matematike koje donosi Zavod po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za financije. Zavod može zahtijevati plaćanje naknade štete u ukupnom iznosu i neposredno od društva za osiguranje.

Članak 162.

(1) Zavod ima pravo na naknadu šteta od osobe koja je prouzročila smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičan ili potpuni gubitak radne sposobnosti, tjelesno oštećenje ili smrt osigurane osobe.

(2) Ako je štetu iz stavka 1. ovoga članka uzrokovao radnik na radu ili u vezi s radom, odgovaraju poslodavac i radnik solidarno.

(3) Za štetu iz stavka 1. ovoga članka odgovara poslodavac ako je šteta nastala zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu, odnosno mjere za zaštitu građana.

(4) Korisnik mirovine dužan je na zahtjev Zavoda dostaviti podatke o okolnostima nastanka ozljede koja je uzrokovala smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti i tjelesno oštećenje ili smrt osiguranika na kojima se temelje davanja Zavoda.

Članak 166.

(1) Osoba koja primi mirovinu ili neko drugo primanje iz mirovinskog osiguranja koje joj ne pripada dužna ga je vratiti Zavodu zbog stjecanja bez osnove.

(2) Obveza vraćanja davanja stečenog bez osnove (u daljnjem tekstu: nepripadna isplata) postoji:

1. kada je pravo iz mirovinskog osiguranja ostvareno protivno ovome Zakonu
2. kada je mirovina ili drugo primanje isplaćeno u većoj svoti od pripadajuće
3. kada je mirovina ili drugo primanje isplaćeno pravnoj ili fizičkoj osobi kojoj ne pripada.

(3) Zavod rješenjem u upravnom postupku po službenoj dužnosti utvrđuje visinu nepripadno isplaćenih sredstava stečenih bez osnove prema ovome članku.

(4) Zavod može potraživanje s osnove nepripadne isplate iz stavaka 1. i 2. ovoga članka namiriti prijebom iz mirovinskih primanja korisnika.

Članak 169.

(1) Ako se radi povrata nepripadne isplate, kamata ili troškova naplate vodi postupak pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, za vrijeme trajanja tog postupka zastara ne teče.

(2) Tijek zastare prava na utvrđivanje, odnosno prava na povrat nepripadne isplate, kamata i troškova naplate prekida se svakom službenom radnjom Zavoda usmjerenom na utvrđivanje ili povrat nepripadne isplate, kamata i troškova naplate, koja je dostavljena obvezniku povrata na znanje.

(3) Nakon poduzetih radnji iz stavka 2. ovoga članka zastarni rok počinje ponovno teći.

XI. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 171.

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor rada će usmenim rješenjem u zapisniku, na određeno vrijeme dok ne otkloni nedostatke u poslovanju, a najkraće u trajanju od petnaest dana, ako su nedostaci utvrđeni prvi put, odnosno u trajanju od trideset dana, ako su istovjetni nedostaci utvrđeni drugi i svaki sljedeći put računajući od dana donošenja prvog usmenog rješenja, zabraniti poslodavcu obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu, odnosno prostoru, ako utvrdi da je tijekom nadzora za poslodavca radio radnik na obavljanju posla koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca ima obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, a kojeg poslodavac nije prijavio na obvezno mirovinsko osiguranje prije početka rada, s prvim danom početka rada ili na odgovarajuće radno vrijeme.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka izvršava se pečaćenjem poslovnih prostorija, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad ili na drugi pogodan način, bez donošenja posebnog akta o dozvoli izvršenja rješenja, u roku od tri dana od dana donošenja usmenog rješenja u zapisniku.

(3) Iznimno, mjera zabrane obavljanja djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka neće se izvršiti, a usmeno izrečeno rješenje će se ukinuti ako poslodavac kome je mjera izrečena u roku od tri dana od dana izricanja mjere, nadležnom inspektoru rada dostavi dokaz da je otklonio nedostatke u poslovanju i izvršio uplatu iznosa od 20.000,00 kuna, za svakog radnika iz stavka 1. ovoga članka, u korist državnog proračuna.

(4) Poslodavac na kojeg se odnosi usmeno rješenje iz stavka 1. ovoga članka može pisanim putem, u skladu s posebnim propisom, zatražiti da se zapečaćene prostorije privremeno otpečate i u nazočnosti inspektora rada odmah izuzeti pokvarljive namirnice i poduzeti druge sigurnosne mjere radi sprječavanja štete.

(5) Žalba izjavljena protiv rješenja iz stavka 1. i 3. ovoga Zakona ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 172.

(1) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 61.000,00 do 100.000,00 kuna ako ne dojavu Zavodu da osiguranik nije započeo raditi (članak 112. stavak 2.).

(2) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 5.000,00 do 50.000,00 kuna:

1. ako ne dostavi podatak o stažu osiguranja i osnovici za osiguranika u propisanom roku ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 108. stavci 5. i 6.)

2. ako unese netočne podatke u dokumentaciju dostavljenu u matičnu evidenciju (članak 108. stavak 7.)

3. ako radi utvrđivanja točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja osiguranika onemogućí provjeru poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija (članak 109. stavak 1.)

4. ako ne prijavi početak ili prestanak poslovanja ili promjene u poslovanju ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 1.)

5. ako ne prijavi ili odjavi osiguranje ili promjenu tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točke 2., 3. i 5.)

(3) Za postupke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 173.

Poslovna banka ili druga osoba koja obavlja platni promet u Republici Hrvatskoj i pošta kaznit će se za prekršaj kaznom u svoti od 10.000,00 do 100.000,00 kuna ako na zahtjev Zavoda ne postupi prema članku 97. stavku 5. ovoga Zakona.

Članak 174.

Osiguranik koji je sam obveznik plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna:

1. ako ne dostavi podatke o početku poslovanja, prestanku poslovanja i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 1.)

2. ako ne dostavi podatke o početku osiguranja, prestanku osiguranja i promjenama tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točke 4. i 5.).